

[Právní rozhledy 22/2015, s. 763]

OCHRANNÝ ÚČEL SMLOUVY JAKO PROSTŘEDEK OMEZENÍ PŘÍČINNÉ SOUVISLOSTI, ANEB JE STÁLE DŮLEŽITÁ PŘEDVÍDATELNOST ŠKODY?

JUDr. Petr Bezouška, Ph.D., Olomouc, Praha*

Na pozadí § 379 ObchZ¹ jsme byli zvyklí, že se při porušení smlouvy hradila pouze škoda, kterou škůdce předvídal nebo mohl předvídat. Podobné pravidlo v novém občanském zákoníku nenacházíme. Znamená to, že předvídatelnost vzniku škody již není důležitá? Domnívám se, že nikoli. Zákoník otevírá dveře k hodnotovému omezení příčinné souvislosti skrze ochranný účel smlouvy, který mj. zabraňuje náhradě nepředvídatelných škod.

I. Uvedení do problematiky

V rámci zkoumání předpokladů vzniku povinnosti nahradit újmu je tradičně tím nejsložitějším příčinná souvislost. V komentáři k občanskému zákoníku jsem se pokusil skloubit dosavadní judikaturní přístupy s novou legislativou, a to zejména v rámci § 2910 ObčZ, tedy při porušení zákona.² Pokud jde o náhradu újmy při porušení smlouvy, odkázal jsem sice k vládnoucí teorii o adekvátnosti následku, ale nastínil i jinou možnost omezení přičitatelnosti – ochranný účel smlouvy.³ V tomto článku chci některé své myšlenky rozvinout a upřesnit. Soudím totiž, že nový občanský zákoník dává prostor k využití teorie ochranného účelu smlouvy a že v řadě případů může vést ke spravedlivějším řešením, než poskytuje samotná teorie adekvátnosti.

Píšu zde o ochranném účelu smlouvy, ale jsem si vědom, že čtenářům je nyní jistě známější výraz ochranný účel normy, a to díky textu a výkladům k § 2910 větě druhé ObčZ.⁴ J. Hrádek dokonce ve svém komentáři tyto pojmy směšuje.⁵ Pravda, smlouva působí mezi stranami jako zákon a můžeme na ni nahlížet jako na soubor norem svého druhu (v širokém smyslu slova), to však nic nemění na tom, že bychom měli být pojmově přesní.

Regulace náhrady škody byla za účinnosti občanského zákoníku 1964 ovládána jednotou civilního deliktu (v širším smyslu slova) – ať již ke škodě vedlo porušení zákona či porušení smlouvy, užívala se stejná pravidla (jedno, že se lišila v rámci občanského a obchodního práva). Tuto koncepci nový občanský zákoník opustil, odlišnost je patrná zejména v otázce předpokladu zavinění. Rozdíly jsou však hlubší, strukturální povahy – stačí připomenout, že se liší samotný cíl obou regulací: v rámci deliktního práva je jím

nastolení stavu, jako by k deliktu nedošlo, v rámci smluvní náhrady škody pak stavu, jako by povinnost byla řádně splněna. Odlišnosti pak samozřejmě zasahují i problematiku příčinné souvislosti.⁶

Má výchozí hypotéza je následující: základem pro smluvní náhradu škody je sama smlouva, a proto nástroje k omezení této náhrady (limity přičitatelnosti) je třeba primárně hledat v této smlouvě, ne v zákoně, kauzálním řetězci apod.⁷ Smlouva je základem nejen pro určení práv a povinností stran, ale též pro sankce za jejich porušení. Stejně jako zjišťujeme ze smlouvy, zda byla porušena, musíme při zkoumání dalších předpokladů (např. zjištění nahraditelné škody) zohlednit pravidlo, které povinnost založilo, *de facto* tedy smlouvu.⁸ Smlouva je jednak základem pro vyvození povinnosti k náhradě škody, jednak i rámcem této povinnosti (a to i v případě, že neobsahuje výslovné pravidlo o vyloučení povinnosti k náhradě). Smluvní právo má navíc tu zvláštnost, že tvůrci právního pravidla a jeho adresáti jsou identičtí. To odůvodňuje soustředění naší pozornosti především k vůli smluvních stran, která tu byla v okamžiku uzavření smlouvy („*Co tím strany tehdy skutečně myslely?*“).⁹

II. Ochranný účel smlouvy – pojem

Co si vůbec máme představit pod pojmem „*ochranný účel smlouvy*“? Jedná se o určení rizik a jejich rozsahu, před nimiž má smlouva poskytnout ochranu. Zkoumáme, jaké zájmy smluvních stran jsou chráněny sjednanými povinnostmi, a v konkrétním případě hledáme odpověď na otázku, zda sjednaná povinnost měla chránit poškozenou stranu (její zájem) právě před vznikem nastalé újmy.¹⁰

Ochranný účel smlouvy nemůžeme ztotožňovat s cílem (často ekonomickým), který chtějí strany smlouvou dosáhnout a který stvrdí právně závazným způsobem (byť i ten může být jistým indikátorem ochrany).

Hledání ochranného účelu či ochranné působnosti smlouvy je záležitostí výkladu smlouvy. Málodky je takový účel patrný na první pohled. Např. noční hlídač přehlédne otevřené okno a vznikne škoda v důsledku zatečení dešťové vody. Má být tato škoda nahrazena? Výkladem smlouvy mezi vlastníkem objektu a společností zajišťující ostrahu můžeme dospět buď k závěru, že ostraha měla chránit pouze před krádežemi, anebo k závěru, že ostraha měla chránit nejen před krádežemi, ale též před škodami vzniklými v důsledku povětrnostních vlivů (déšť, sníh, mráz, vítr apod.). Teprve výkladem smlouvy zjistíme, před čím je poškozený chráněn a zda má právo na náhradu škody.

Podobně ilustrativním je případ, který je často připomínán v německé literatuře¹¹ (byl řešený ještě Říšským soudem v r. 1898). Skladovatel měl povinnost uskladnit zboží „v absolutně suchém skladu“, neboť ve vlhku podléhá zkáze. Z nedostatku místa v prvním

poschodí uskladnil zboží v přízemí. Nad městem se však protrhla přehradní hráz, voda zatopila celé město včetně přízemí skladu a zboží bylo zničeno. Ukladatel požadoval náhradu škody, tvrdil, že zboží nebylo uloženo v absolutně suchém skladu, když se k němu dostala voda. Soud vyložil smlouvu o skladování a shledal, že povinnost skladovatele se omezovala pouze na ochranu zboží před vlhkostí a že ochranný účel smlouvy nezahrnoval ochranu před velkou vodou. Proto soud odmítl nárok ukladatele na náhradu škody.

III. Smluvní svoboda a ochranný účel smlouvy

Domnívám se, že teorie ochranného účelu smlouvy nachází své ospravedlnění především v principu smluvní svobody (§ 1725 ObčZ) jako výrazu autonomie vůle. Smluvní strany mohou svobodně určit obsah obligace včetně pravidel pro případ náhrady škody. Následky porušení smlouvy záleží na tom, co strany chtějí a co smlouva předvídá. Základ ve smluvní svobodě tak mají různé omezující klauzule, které určují, zda a případně v jaké výši je škůdce povinen nahradit škodu. Zákoník v tomto směru využití smluvní svobody stanoví pouze určité limity (srov. § 2898 ObčZ). Pro úplnost připomínám, že omezující klauzule může být ujednána jakýmkoli způsobem – i konkludentně, je-li taková vůle smluvních stran zřejmá z průvodních okolností případu (viz § 1756 ObčZ).

Klade se otázka, jak postupovat, pokud ani výkladem nedokážeme zjistit existenci ujednané omezující klauzule. Nabízí se odpověď, že porušení smlouvy vede k náhradě veškeré škody, která je v příčinné souvislosti s tímto porušením. Pak ale vyvstane jiná otázka: Jaký zvolit způsob pro právní hodnocení kauzality? Soudím, že v takovém případě má být dána přednost teorii ochranného účelu smlouvy.

Zákoník sice neobsahuje výslovné řešení, přesto stanoví určité vodítko. Ustanovení § 2913 odst. 1 ObčZ nově explicitně řeší, v jakém případě se má škoda nahradit i třetí osobě stojící vně smlouvy – pokud mělo splnění porušené smluvní povinnosti zjevně sloužit jejímu zájmu. Evidentně se tu pracuje s ochranným účelem smlouvy, byť vůči subjektu, který se na jejím uzavření nepodílel. Pravidlo se však opírá o vůli některé ze smluvních stran, která zájem třetího (zjevně) zahrnuje do plánu smlouvy. Pakliže je tento přístup vyžadován při zkoumání náhrady škody vzniklé třetím osobám, lze se domnívat (argument od menšího k většímu), že by se stejný přístup měl použít i při poškození smluvní strany.

Teorie ochranného účelu smlouvy je navíc v souladu s autonomií vůle, má svůj základ ve smlouvě a jejím výkladu. Na ochranný účel smlouvy lze nahlížet jako na implicitní omezující klauzuli, která je obsahem každé smlouvy; je odvozena z vůle stran, resp. z účelu, který strany sledují. Jde tedy o ustanovení ve smlouvě, které je v ní od počátku obsaženo, a představuje to, co by strany z hlediska toho, co je spravedlivé a rozumné,

samy vložily do smlouvy. Tento závěr lze podpořit též poukazem na požadavek poctivého jednání: nepředvídatelný následek není v souladu s vůlí smluvních stran a jako takový nemá být nahrazován, resp. požadavek na jeho náhradu lze považovat za nepoctivý.

Má-li však ochranný účel smlouvy svůj základ ve smluvní svobodě, je zřejmé, že se nemůže plně prosadit tam, kde zákon stanoví pravidla k omezení smluvní svobody. Příkladem je § 2898 ObčZ, z něhož vyplývá, že způsobí-li smluvní strana škodu úmyslně, nemůže se dovolávat toho, že její vznik byl nepředvídatelný. Jde o případ, při kterém je úmysl škůdce důležitý i v rámci smluvní náhrady škody, která je obecně budována bez ohledu na zavinění.

IV. Ochranný účel smlouvy – účinky (a smluvní spravedlnost)

Účinky ochranného účelu smlouvy lze odvodit od zásady smluvní spravedlnosti (jako požadavku poctivého jednání, dobré víry a rozumnosti). Smlouva vždy řídí pouze určitou oblast činnosti (života) poškozeného, smluvní povinnosti jsou stanoveny s ohledem na určitá rizika, která se mohou realizovat v důsledku nedodržení těchto povinností. Rizika, která existují mimo tuto oblast, netvoří předmět smlouvy a jako takovým jim neodpovídá smluvní protiplnění.

Teorie ochranného účelu smlouvy spočívá tradičně na dvou pilířích: vylučuje z náhrady

1. škody, které nemají s porušenou povinností žádnou souvislost, a též
2. škody, které sice s porušenou povinností souvisejí, ale nebyly při uzavření smlouvy předvídatelné, a jejichž riziko vzniku proto uzavřením smlouvy smluvní strana nepřebírá¹² (zejména jde o omezení nepřímé/následné škody).

V prvním případě lze skutečně hovořit o určitém „ochranném úmyslu“ či „ochranném cíli“ smluvní povinnosti, který je jejím porušením zmařen. Pokud by existovala povinnost nahradit škodu vzniklou z rizik, která nemají se smlouvou žádnou souvislost, znamenalo by to ve výsledku porušení stranami nastolené smluvní spravedlnosti (sjednaného plnění a protiplnění). Můžeme říci, že smluvní strany se přirozeně snaží odhalit možná rizika, vypořádat se s nimi a ochránit tím své zájmy. Smlouva tak představuje ochranu jejich legitimních očekávání a výraz snahy po optimálním (spravedlivém) rozložení rizika.

Ve druhém případě však již nejde o to, jaký ochranný cíl měly strany při založení povinnosti na mysli, nýbrž o to, jaký následek porušení povinnosti je ještě povinností pokryt – povinnost k náhradě újmy není *per se* spojena jen s tím, že smluvní strana převzala určitou povinnost mající ochranný rozměr. Přesněji bychom tak měli hovořit nejen o „ochranném účelu smlouvy“ (jako nutném předpokladu vzniku povinnosti k náhradě újmy), ale též o „ochranné působnosti smlouvy“ (pro určení rozsahu následků přičitatelných škůdci za porušení smluvní povinnosti).

V rámci této ochranné působnosti se nahrazuje pouze předvídatelná škoda. Pokud by strana, která později poruší smluvní povinnost, nesla vzniklou škodu bez nějakého ohraničení, znamenalo by to pro ni, že nese veškeré riziko, i když by pro ni nebylo jasné (rozpoznatelné); zároveň by její právní pozice byla velmi obtížně pojistitelná. Kdyby smluvní strana věděla o existenci neobyčejného rizika vzniku škody, jistě by trvala na jeho smluvním omezení, případně by sjednala pojištění, jehož náklady by žádala kompenzovat, čímž by se nastolila smluvní spravedlnost.¹³ Platí, že když strana rozpozná určité riziko, které pro ni ze smlouvy vyplývá, vede to standardně k požadavku na určitou kompenzaci (dle „ocenění“ rizika).

V. Zásadní odlišnosti mezi teoriemi adekvátnosti a ochranného účelu smlouvy

Teorie adekvátnosti je též velmi úzce spojena s předvídatelností následku. Tato předvídatelnost odpovídá stupni pravděpodobnosti, se kterou lze očekávat vznik škody. Míra vyžadované pravděpodobnosti není kodifikována a nebývá vyjadřována pozitivní veličinou. Spíše se vymezuje jako vyloučení (dle životních zkušeností) naprosto nepravděpodobných následků.¹⁴ Tento přístup je navíc zvýrazněn volbou osoby, z jejíž perspektivy je pravděpodobnost hodnocena. Soudy se totiž v posledních letech přihlásily k měřítku optimálního pozorovatele¹⁵ – ten zosobňuje veškeré znalosti a zkušenosti své doby, což z něj činí velmi přísné měřítko: předpokládá se, že škůdci nic neunikne, že pozná vše poznatelné, přičemž poznatelnost se posuzuje podle toho, co bylo do té doby (obecně) poznáno.

Předvídatelnost v rámci teorie ochranného účelu smlouvy je též velmi obecným kritériem, alespoň co do míry předvídatelnosti následku (v něm zásadní rozdíl nespočívá). Odlišuje se však výběrem osoby, z jejíž pozice nahlížíme, zda je či není určitý následek předvídatelný – touto osobou je druhá smluvní strana. Občanský zákoník se koncepčně přiklání k objektivizujícímu vnímání subjektivních stavů, tudíž i předvídatelnosti.¹⁶ V úvahu je třeba vzít, že každé ze stran je zákonem založeno legitimní očekávání vůči druhé straně – a to nejen ve schopnost užívat rozum průměrného člověka (§ 4 odst. 1 ObčZ), ale prezentuje-li druhá strana určitou odbornost, pak též v dodržení zvýšené míry péče očekávatelné od odborníka v dané profesi či stavu (§ 5 odst. 1 ObčZ). Shrneme-li výše uvedené, posuzujeme předvídatelnost s ohledem na osobu škůdce – co s ohledem na dané okolnosti předvídat měl a mohl, resp. co by na jeho místě („v jeho botách“) předvídala každá rozumně jednáající osoba.

Subjektivní předvídatelnost však nezůstává zcela stranou. Je-li škůdcova subjektivní schopnost předvídat určitá rizika vyšší, než je objektivizovaný standard, může se toho poškozený dovolat.¹⁷ Naopak, pokud poškozený již v době uzavírání smlouvy rozpoznal, že druhá smluvní strana není schopna pro nedostatek zkušeností předvídat pozdější vznik škody, a neučinil žádná opatření, jde to k jeho tíži.¹⁸ Je zjevné, že tím roste význam sdělení poskytnutých v rámci kontraktačního procesu.

Nastíněný rozdíl mezi oběma teoriemi ještě zvyšuje další prvek. Zatímco pro teorii adekvátnosti je zásadním okamžikem porušení smluvní povinnosti, v případě teorie ochranného účelu je rozhodným okamžikem již samo uzavření smlouvy. Smlouva je totiž zdrojem pro určení ochranného účelu, a tím rovněž pro určení předvídatelných rizik. Pro výklad právního jednání je přitom rozhodující okamžik jeho perfekce (zde uzavření smlouvy). Tento přístup zajišťuje, že potenciální škůdce je nejen motivován k tomu, aby přijal rozumná opatření k zabránění vzniku škody, která je předvídatelná, ale má též skutečnou příležitost to učinit.

Popsané rozdíly mohou vést k odlišným výsledkům při posuzování totožného případu. Je patrné, že teorie ochranného účelu smlouvy nabízí na první pohled užší kritéria, čímž zvyšuje pravděpodobnost omezení povinnosti k náhradě škody. V mezidobí od uzavření smlouvy k jejímu porušení se mohly projevit různé skutečnosti, které by měly vliv na závěr o vyšší pravděpodobnosti vzniku škody. Tím spíše, použijeme-li hledisko optimálního pozorovatele.

Např. rakouský Nejvyšší soud („OGH“) řešil případ, v němž se žalovaný opozdil s dodávkou magnetofonových pásků, navíc byly pozdě dodané pásky vadné.¹⁹ To vedlo jednak k výpadku provozu na straně žalobce, jednak k častým reklamacím od jeho odběratelů; dva velkoodběratelé s ním dokonce ukončili spolupráci. Soud vedle sebe postavil teorii adekvátnosti a teorii ochranného účelu smlouvy. Škodu způsobenou ztrátou velkoodběratelů kvůli dodání vadného materiálu žalovaným považoval za adekvátní následek takové dodávky. Riziko, že nedojde k dalším objednávkám z důvodu dodávky vadného materiálu, totiž nepředstavuje skutečnost ležící mimo lidskou zkušenost, se kterou by škůdce v okamžiku porušení povinnosti nemusel počítat. Soud však případ posoudil též z hlediska ochranného účelu smlouvy. Došel k závěru, že každá smlouva obecně nechrání před rizikem, že v důsledku jejího porušení jedním z partnerů neuzavřou s tím druhým třetí osoby další smlouvy. Z konkrétní smlouvy by musely vyplývat skutečnosti, z nichž by se tato ochrana (před rizikem ohrožení dalších obchodních vztahů) dala dovodit. Posuzovaná smlouva se v konkrétně lišila pouze ujednanými fixními termíny dodávek, avšak žalobce tvrdil a prokázal, že s ním odběratelé ukončili spolupráci z důvodu vad, ne z důvodu prodlení. Náhradu škody za ztrátu dvou velkoodběratelů soud nepřiznal, neboť před touto ztrátou nebyl žalobce smlouvou chráněn.

Obdobný případ řešil i český Nejvyšší soud.²⁰ Žalobce se domáhal zaplacení smluvní pokuty, kterou byl nucen uhradit objednateli za prodlení s odstraněním záručních vad, neboť žalovaný jako subdodavatel nesplnil svoji smluvní povinnost. Soud řešil, zda je vznik objednatelova práva na smluvní pokutu předvídatelným následkem pro subdodavatele ve smyslu § 379 ObchZ. Došel k závěru, že obecně je ujednání smluvní pokuty v rámci stavebních zakázek běžné, tudíž i pro subdodavatele předvídatelné. V tomto konkrétním případě však byla subdodavateli při uzavírání

smlouvy se zhotovitelem předložena smlouva, z níž bylo patrné, že smluvní pokuta ujednána není (byla ujednána až pozdějším dodatkem), proto žalobci náhradu nepřiznal.

Myslím si, že z hlediska ochranného účelu smlouvy není správný závěr soudu o tom, že je ujednání smluvní pokuty v rámci stavebních zakázek běžné, tudíž i pro subdodavatele předvídatelné. Soud svojí úvahou intuitivně sledoval teorii adekvátnosti. Za dostatečný nepovažují argument specifikem smluv o dílo ve stavebnictví, neboť tyto smlouvy se neliší od jiných tím, že by v nich byly častěji sjednávány smluvní pokuty. Pak by účelem každé smlouvy muselo být poskytnutí ochrany před rizikem vzniku povinnosti uhradit smluvní pokutu třetí osobě. Tak tomu však není. Teprve výklad konkrétní smlouvy může dát odpověď, zda tu nárok na náhradu vzniká, nebo ne. Paušální závěry nejsou namístě.

V některých případech však může teorie ochranného účelu smlouvy vést naopak k závěru o přičitatelnosti následku tam, kde k němu nevede teorie adekvátnosti.²¹ Jde o případy, v nichž smlouva chrání zájmy stran i před vysoce nepravděpodobným rizikem.

Např. německý Spolkový soudní dvůr („BGH“) řešil případ²² notáře, který při ověřování smlouvy o koupi nemovitosti udělal podstatnou chybu, pročež soud shledal smlouvu neplatnou; přitom ale přehlédl, že již došlo na základě příslušných zákonných pravidel k jejímu zhojení. BGH sice připustil, že pro optimálního pozorovatele není bez dalšího předvídatelné chybné rozhodnutí soudu, ale i přesto notáře tímto rizikem zatížil. Učinil tak na základě jeho smluvních povinností vůči klientovi – notář nese povinnost preventivní péče, aby bylo nejen dosaženo chtěných následků, ale též do budoucna zabráněno všem (koneckonců i neoprávněným) pochybnostem o právním stavu. Tím BGH použil teorii ochranného účelu smlouvy i pro případ neadekvátního následku.

Základní otázka v rámci zkoumání příčinné souvislosti tak nemůže znít: Odpovídá kauzální průběh obecným zkušenostem? Nýbrž: Byla smluvní povinnost, kterou škůdce porušil, určena právě k tomu, aby zabránila nastoupivšímu následku?²³

VI. Shrnutí

I když nový občanský zákoník neobsahuje předvídatelnost, jako zvláštní figuru sloužící k omezení smluvní náhrady škody, neznamená to, že by škůdce hradil škodu bez jakéhokoli omezení. Odpověď je třeba hledat v rámci posuzování právní kauzality (hodnotových úvah).

Doposud převažující teorie adekvátnosti sice obsahuje též prvek předvídatelnosti, ale jde o předvídatelnost opírající se o jiná kritéria – jak osobní, tak časová.²⁴ Neexistuje všeobecný koncept předvídatelnosti.²⁵ Lze říci, že teorie adekvátnosti selhává především tam, kde je zájem smluvních stran odlišný od toho, co je pravděpodobné.²⁶ Dle mého názoru je teorie ochranného účelu smlouvy vhodnějším nástrojem k omezení přičitatelnosti následku v oblasti smluvní náhrady škody, než teorie

adekvátnosti následku. Respektuje vůli smluvních stran, jejich zájmy. Výsledek jejího použití není totožný s výsledkem, který přináší teorie adekvátnosti – může být užší, ale i širší (vést i k náhradě zcela nepravděpodobných škod, chrání-li před takovým rizikem smlouva).

Poznámky pod čarou:

- * Autor vyučuje soukromé právo na Právnické fakultě UP v Olomouci a působí jako of counsel v advokátní kanceláři PRK Partners, s. r. o.
- 1 Navazoval na pravidlo v § 254 odst. 2 zákona č. 101/1963 Sb., zákoník mezinárodního obchodu. Srov. text důvodové zprávy: „Zákon v § 254 odst. 2 dbá toho, aby škoda, jež má být nahrazena, byla vždy v přímém vztahu k porušení závazku, i aby škoda obvykle byla spojena s porušením takového závazku. Při posuzování, o jakou škodu se jedná, vychází se z možnosti předvídat takový následek v době uzavření smlouvy. Nepřímá (vzdálená) škoda a škoda nepředvídatelná se nenahrazuje.“ – viz <http://www.psp.cz/>.
- 2 Srov. *Bezouška, P.* Komentář k § 2910, in *Hulmák, M. et al.* Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014). 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1550–1556.
- 3 Tamtéž, s. 1570–1571.
- 4 *Pipková, P. J.* Ochranný účel normy a jeho význam pro vymezení rozsahu odpovědnosti za škodu (k § 2910). *Právník*, 2013, č. 9, s. 869 a násl.
- 5 *Hrádek, J.* Komentář k § 2913, in *Švestka, J., Dvořák, J., Fiala, J. et al.* Občanský zákoník. Komentář. Sv. VI. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 963.
- 6 Schack např. výslovně píše, že problematika omezení přičitatelnosti škody ve smluvním právu musí být vyvedena ze stínu deliktního práva – viz *Schack, H.* Der Schutzzweck als Mittel der Haftungsbegrenzung im Vertragsrecht. *Juristen Zeitung*, 1986, Nr. 7, s. 314.
- 7 Již dříve Csach dovozoval, že pravidlo o omezení povinnosti hradit škodu vzniklou porušením smlouvy je přímým důsledkem koncepce smlouvy jako dvoustranného projevu vůle, kterým se vyvolávají účinky chtěné smluvními stranami – srov. *Csach, K.* Predvídatelnost' vzniku škody a jej význam (nielen) v obchodnom práve, in *Bejček, J. (eds.)* Historie obchodněprávních institutů. Sborník příspěvků z konference: 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2009, s. 125.
- 8 Srov. *Rabel, E.* Das Recht des Warenkaufs: 1. Band: Berlin: Walter de Gruyter, 1964, s. 495 a násl.
- 9 V případě deliktu v úzkém slova smyslu by přitom taková pozornost k okamžiku přijetí zákona vedla k nemístnému upřednostnění jeho subjektivně historického výkladu. Srov. *Kramer, E. A.* Juristische Methodenlehre. 2. Auflage. Bern: Stämpfli, 2005, s. 128.
- 10 Srov. tamtéž, s. 150.
- 11 Např. *Schack, H.*, op. cit. sub 6.
- 12 *Druey, E.* Der Schutzzweck des Vertrags als Mittel zur Haftungsbegrenzung: Basel: Helbing & Lichtenhahn, 2004, s. 6.
- 13 Srov. *Gordley, J.* Foundation of Private Law: Property, Tort, Contract, Unjust Enrichment. 1st ed. Oxford: Oxford University Press, 2006, s. 396.

- 14 Srov. *Kötz, H., Wagner, G.* Deliktsrecht. 10. Auf. München: Luchterhand, 2006, s. 80; *Bezouška, P.*, op. cit. sub 2, s. 1555–1556.
- 15 Srov. náleží ÚS z 1. 11. 2007, sp. zn. [I. ÚS 312/05](#).
- 16 *Melzer, F., Csach, K.* Komentář k § 5, in *Melzer, F., Tégl, P. et al.* Občanský zákoník – velký komentář. Svazek I. § 1–117. 1. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 94.
- 17 Nelze tak souhlasit s paušálním závěrem vyjádřeným v rozhodnutí Nejvyššího soudu (R 88/2009), že předvídatelnost není možno posoudit na subjektivním základu.
- 18 *Druey, E.*, op. cit. sub 12, s. 79.
- 19 Rozhodnutí OGH z 16. 12. 1986, sp. zn. 2 Ob 626/86.
- 20 Rozsudek NS z 21. 10. 2008, sp. zn. [32 Cdo 2843/2008](#) (R 88/2009).
- 21 Opačně J. Hrádek, který tvrdí, že se nahrazuje vždy jen ta škoda, která je adekvátně přičitatelná a zároveň se na ni vztahuje ochranný účel porušené nebo jinak dotčené normy – srov. *Hrádek, J.*, op. cit. sub 5, s. 963.
- 22 Srov. rozsudek BGH z 8. 12. 1981, sp. zn. VI ZR 164/80.
- 23 Srov. *Huber, U.* Normzwecktheorie und Adäquanztheorie. Zugleich eine Besprechung des Urteils des BGH v. 7. 6. 1968. Juristen Zeitung, 1969, č. 21, s. 683.
- 24 Oba rozdíly v rámci německého práva připomíná též *Brieskorn, K.* Vertragshaftung und responsabilité contractuelle. 1. Auf. Tübingen: Mohr Siebeck, 2010, s. 401.
- 25 Na to upozorňuje i J. Šilhán: „Zatímco předvídatelnost v závazkové koncepci akcentuje význam informací poskytnutých a reflektovaných při vzniku a v rámci konkrétního smluvního vztahu, deliktní odpovědnost logicky pracuje spíše s kategorií obvyklého, za normálních okolností objektivně předpokládatelného běhu věcí.“ – srov. *Šilhán, J.* Náhrada škody v obchodních vztazích a možnosti její smluvní limitace. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2011, s. 29.
- 26 Srov. též *Unberath, H.* Die Vertragsverletzung. 1. Auf. Tübingen: Mohr Siebeck, 2007, s. 308.